

Ostravský rozvojový projekt REFRESH umožní dosud nejrozsáhlejší výzkum ve vyloučených lokalitách

4.9.2024 - | Ostravská univerzita

Vědci Fakulty sociálních studií a Pedagogické fakulty Ostravské univerzity se v rámci projektu REFRESH zaměří na životní šance obyvatel vyloučených lokalit. Cílem je najít nástroje nefinančního charakteru, které dlouhodobě povedou ke zvýšení životní úrovně nejchudších obyvatel, zamezí jejich segregaci či sociálnímu vyloučení.

Odborníci napříč Ostravskou univerzitou zahájí dosud nejsystematičtější výzkum v ostravských vyloučených lokalitách. Vědci budou zjišťovat příčiny, které odsouvají některé obyvatele do těchto míst, a hledat faktory, jež mají klíčový význam pro zvyšování životní úrovně lidí žijících v těchto lokalitách.

„My ve skutečnosti o této skupině obyvatel vlastně nic nevíme, přitom marginalizované společenské skupiny čelí jako první důsledkům významných společenských změn. Na nich nejvíce vidíte, co se ve společnosti děje a co se v budoucnu teoreticky může dít i v jiných sociálních skupinách. Tito lidé jsou nárazníky změn,“ uvádí Petr Kupka z katedry sociální práce Fakulty sociálních studií Ostravské univerzity. Jeho výzkumný tým bude mimo jiné připravovat studii o rezidenční mobilitě přímo v sociálně vyloučených lokalitách. Výzkumníky konkrétně zajímá, jak často se lidé v těchto místech stěhují a z jakého důvodu.

Osob, které se potýkají s nějakou formou chudoby, přibývá a neomezuje se jen na sociálně vyloučené lokality. Do této skupiny nově spadá i část seniorů a samoživitelé. Jen na Ostravsku trápí energetická chudoba téměř 3000 domácností. Moravskoslezský kraj má v současnosti také nejvyšší míru bytové nouze. Počet lidí, kteří nedosáhnou na odpovídající bydlení, se proto může v regionu zvyšovat.

Projekt REFRESH nyní odborníkům umožní určit protektivní nástroje, které by měly omezit nárůst počtu obyvatel ve vyloučených lokalitách.

Z předchozích výzkumů vědců z Fakulty sociálních studií vyplynulo, že rizikem chudoby jsou nejvíce ohroženi lidé s nejnižším vzděláním. **Vědce bude zajímat, co dětem ze znevýhodněného prostředí pomáhá zvládat školní výuku.** *„Víme, že se nejedná o zanedbatelné množství dětí. Děti, co i přes horší sociální zázemí zvládají velmi dobře vzdělávací proces, může být až čtvrtina,“* uvedla vedoucí výzkumného týmu Pedagogické fakulty Steriani Elavsky. **Cílem je vysledovat mechanismy, programy či opatření, které jsou v rámci školy úspěšné, a do budoucna je uplatnit na širší skupině dětí a škol.** V tuto chvíli se podle výzkumu Institutu pro sociální inkluzi ukazuje, že české školy nedokáží dorovnat rozdíly u dětí ze znevýhodněného či nepodnětného prostředí. *„Školy jsou zapojeny do nejrůznějších evropských projektů, spolupracují s různými neziskovými organizacemi nebo mají vlastní podpůrné programy a my potřebujeme zjistit, které z nich znevýhodněným dětem skutečně pomáhají. V tuto chvíli to nevíme,“* doplnila Elavsky.

Cílem projektu REFRESH (Research Excellence For REgion Sustainability and High-tech Industries) je reagovat na problémy Moravskoslezského kraje a přispět k jeho úspěšné hospodářské, energetické i ekologické transformaci. Čtyři vzájemně propojené živé laboratoře, v nichž se špičkový výzkum provádí v úzkém kontaktu s firmami, mají za cíl vyvinout materiály a technologie zaměřené na zelenou energetiku a snížení uhlíkové stopy, ale i zavést do praxe nové postupy digitalizace a robotizace průmyslových procesů a automatizace v dopravě. Nedílnou součástí projektu je posouzení

společenských a ekonomických dopadů transformace i vytvoření podmínek pro rychlý přenos výsledků do praxe, což je úkolem týmu pod vedením Ostravské univerzity.

Hlavním těžištěm činnosti vědců Ostravské univerzity v rámci projektu REFRESH – Social Lab je výzkum v oblasti společenských a humanitních věd se zaměřením na proces spravedlivé transformace, jež povede ke zvýšení životní úrovně obyvatel. Šest výzkumných programů sleduje fenomény ekonomické diverzifikace, nezaměstnanosti, urbanity, kriminality, sociální mobility a rozpadu rodinných vazeb. Na výše uvedenou problematiku nahlíží v historickém, sociálním a geografickém kontextu, zvláštní pozornost věnují znevýhodněným sociálním skupinám, u nichž lze předpokládat nejvyšší míru negativních dopadů transformace. Jejich problematická situace a postoje mohou být jednou z největších překážek pro úspěšné a spravedlivé změny v regionu, které by byly v souladu s aktuálními evropskými strategiemi.

<https://www.osu.cz/30584/refresh-umozni-nejrozsahlejsi-vyzkum-ve-vyloucenych-lokalitach>